

Palaa omanaa

TEKSTI LAURA TORVINEN JA HEIDI LIIKALA / TYPOGRAFIA JA TAITTO ANNIKA JAAKKOLA

*Muutos – tuo maailman varmin voima. Varsinkin graafikot ovat ammatissaan sille jatkuvasti alttiita. Mitä mieltä muutoksesta on **Lotta Nieminen**, vaikutusvaltaiselle Forbes-listalle päässyt freelance-graafikko? Otimme Skype-puhelun Isoon Omenaan tentataksemme Lottaa.*

Kuka?

Lotta Nieminen (29)

Kuvittaja / graafinen suunnittelija / AD

Asuu New Yorkissa

On päässyt mm. vuonna 2014 Forbes-lehden 30 Under 30 -listalle ja voittanut useita palkintoja.

Asiakkaita mm. Google, New York Times ja Volkswagen.

Miten olet itse muuttanut vuosien saatossa ammatillisessa mielessä?

Jokainen iso muutos on kehittänyt mua. Esimerkiksi se, että mä aloitin graafisen suunnittelun opinnot Taideteollisessa korkeakoulussa. Olin puoli vuotta aikaisemmin kuullut, että on tällainen asia olemassa kuin graafinen suunnittelu, ja samaan aikaan pamahti omaan tajuntaan, että tämä on joku oikea ammatti. Yhtäkkiä on sellaisten ihmisten ympäröimänä, jotka myös fiilistelevät fontteja, koska opiskelijanahan vielä sai häpeilemättömästi fiilistellä päivät pitkät fontteja. Tuntuu, että kun ollaan ammatissa, niin graafikkokaverit katsovat pahasti, jos ei puhuisi mistään muusta.

Seuraava oli ehkä ensimmäinen duuni, aloitin Trendi-lehdessä graafikkona, kun olin valmistunut kandidiksi. Se oli eri tavalla voimauttava kokemus, että pääsi syventymään ensimmäistä kertaa yhteen asiaan ja opettelemaan sitä oikeasti kunnolla ja pitkäjänteisesti.

New Yorkiin muuttaminen on ollut mulle myös tosi iso muutos. Innostusta seurasi syventyminen ja nyt on tullut itseluottamus omaan tekemiseen ihan eri tavalla kuin ennen. Täällä tuntuu, kuin heitettäisiin aina altaan syvään päähän, mutta se on tosi kivaa ja luo myös itselle itseluottamuksen meininkiä. Kaikista kauheilta tuntuvista tilanteista tai uudenlaisista projekteista selviää. Tästä tullut itsevarmuus mahdollistaa sen, että tarttuu uusiin haasteisiin ihan eri tavalla, kuin olisin aiemmin tehnyt.

Miten suhtaudut muutokseen?

Musta tuntuu, että yhä avoimemmin. Olemme varmaan lähtökohtaisesti sellaisessa ammatissa, missä meidän pitää olla aika avoimia muutokselle, alkaen jo siitä, että työskentelytavat ja -välineet muuttuvat jatkuvasti. Jos hankaisi tosi paljon vastaan, olisi hirveän vaikea pysyä mukana. Musta tuntuu, että lähtökohtaisesti tähän duuniin hakeutuvat ihmiset, jotka ovat suhteellisen avoimia uusille asioille ja muutokselle.

Stressaako muutos sinua?

Olen stressaantunut suurimman osan ajasta, joten mun on hirveän vaikea erotella, kuinka paljon siitä johtuu muutoksesta ja kuinka paljon ihan vaan yleisistä elämäntavoista ja työtilanteesta [nauraa]. En koe sitä erityisen stressaavana, tuntuu, että täällä sen on alkanut näkemään positiivisena haasteena. Vaikka asioita jännittää, harvoin muutoksesta on seurannut mitään huonoa. Päinvastoin, asiat menevät aina eteenpäin, joko kehittämällä omia taitojaan tai ihmissuhteita tai mitä ikinä.

Olet päässyt Forbesin 30 Under 30 Who Are Changing the World -listalle, ja sanotaan, että suunnittelijoilla on kyky muuttaa maailmaa. Oletko samaa mieltä?

Nauroin tuolle [listalle] alun perin sen takia, että mun mielestä koko juttu oli aika mahtipontinen ja en itse suhtautunut siihen niin, että nyt on kaikki tehty ja nähty. Totta kai jokainen haluaa muuttaa maailmaa, mutta en ottaisi harteilleni sellaista meriittiä, että tuon listauksen myötä olisi jotenkin erityisessä asemassa. Mun mielestä kaikki yhtäläisesti pystyy omilla töillään tai hyvillä teoillaan muuttamaan ympäristöä.

Miten graafisella suunnittelulla muutetaan maailmaa?

Graafinen suunnittelu on tapa muuttaa tärkeää informaatiota visuaaliseen muotoon. Merkitys tulee jo siitä, että jos graafikko ei muotoile viestiä selkeästi, sisältö ei mene perille. Näen sen omassa työssäni lähinnä sillä tavalla, että se jälki on se, minkä haluan jättää. Sitten kun vihdoinkin pystyy ja on oppinut tekemään oman näkönsä töitä, joista itse nauttii, niin tekemisen ilo tulee usein läpi. Jos sillä pystyy ilahduttamaan jotain muuta ja pistää hyvän mielen kiertämään, se on ehkä suurin muutos mihin koen pystyväni.

Miten graafisen suunnittelijan työ on muuttunut urasi aikana?

Hmm, tuo on siitä kiinnostava kysymys, että mun urani on aika kääpiömäinen vielä, oikeastaan tasan kymmenen vuotta. Koska on itse niin jatkuvan kehityksen tilassa, on vaikea erottaa, mikä on omaa kehittymistä ja mikä on ylipäänsä graafisen suunnittelun kehitystä. Sosiaalinen media ja netti tietysti ovat muuttaneet paljon sitä, miten ihmiset saavat näkyvyyttä ja miten pystyy tekemään helposti töitä maailmanlaajuisesti asiakkaille, jotka ovat ihan eri puolella maapalloa kuin itse. Toisaalta se lisää kilpailua, samalla keitaalla on paljon tunkua.

Osaatko ennustaa, miten graafikon työ muuttuisi tulevaisuudessa?

Mä voisinkin kuvitella, että digitaalisen maailman merkitys tulee vahvistumaan. Täytyy pystyä hyödyntämään mahdollisuudet globaaliin työntekoon ja omien töiden esille saamiseen. Mun mielestä näiden taitojen opetteleminen on varmaan sellainen muutos, joka graafikon työssä tapahtuu. Omassa työssäni huomaan totta kai digitaalisen työn lisääntyvän huomattavasti. Kun valmistuin, halusin tehdä vain printtiä, en tajunnut, miksi kukaan haluaisi tehdä muuta kuin printtiä. Että tämä on ihan sekoilua tällainen nettisivujen suunnittelu. En tehnyt yhtään nettijuttuja, ennen kuin aloitin 2010 Nykissä Pentagram-nimisessä firmassa harjoittelun. Sen jälkeen RoAndCo:lla alkoi näkymään sellainen ylämäki digitaalisen työn määrässä. Olin ihan paniikissa, kun mulle iskettiin nettisivuprojektia. Olin, että tää on niin kauheeta, tätäkö tää tulee olemaan. Eräs asiakas oli Lula-niminen lehti, jolle piti suunnitella nettisivut ja he lähestyivät niin, että ”me emme todellakaan halua nettisivuja, mutta ilmeisesti meillä on pakko olla sellaiset”. Mä mietin silloin, että nyt sielut kohtaa, mäkin vihaan nettisivuja, mutta en mä sitä heille tietenkään sanonut. Joskus sekin auttaa muutoksessa, että asiakkaat ovat ihan samassa veneessä ja usein heitä pelottaa vielä enemmän nuo asiat. Sitten joutuu itse olemaan vähän rohkeampi ja perustelevaan asioita. Nykyään ehkä puolet suunnitteluprojekteista, jotka otan tekoon, on enemmän tai vähemmän digitaalisia sovelluksia.

Oletko huomannut, että yhteiskunnallisilla muutoksilla olisi vaikutusta työhösi, esimerkiksi lama?

Mä tartun nyt nimenomaan vaikka tuohon lamaan. Kun tekee globaalisti töitä, niin eri työtilanteet antavat jonkin verran perspektiiviä. Silloin kun talous lägäsi Yhdysvalloissa, Euroopassa meni vielä aika kovaa. Nyt se on kääntynyt. Täällä on talous lähtenyt viimeisen vuoden aikana vahvasti nousuun, ja vastaavasti tulee vähemmän duuneja Euroopan päästä.

Näkyvätkö ympäristöasiat työssäsi?

En nyt ihan turhanpäiväistä työtä tee, mutta että ratkaisen länsimaiden ”polttavia ongelmia”, kuten suunnittelemalla miten buukata kauneuspalveluita samana päivänä -appi. Välillä tulee sellainen olo, että oma työ on niin turhaa [facepalm]. Titteli ”suunnittelija, joka muuttaa maailman” tuntuu jotenkin niin absurdilta, kun tekee tuon tyyppisiä projekteja. Mun mielestä niitäkin hommia pitää tehdä hyvin ja niissä mä olen vahvimmillani. Mutta ympäristöasiat näkyvät mulla esimerkiksi siinä, että yhä useammalle asiakkaalle tuntuu olevan tosi tärkeää, että käytetään ympäristöystävällisiä musteita tai papereita.

Miten ja miksi graafisen suunnittelun trendit mielestäsi syntyvät?

Jaiks. Musta tuntuu, että ne syntyvät lähtökohtaisesti siitä, että kun joku tekee jotain suunnittelua, muut näkevät sen, saavat inspiraation ja alkavat mahdollisesti toisintamaan sitä. Sitä on tapahtunut kautta aikojen taidesuuntauksissa, mutta niitä sanottiin suuntauksiksi, koska ne kuitenkin kestivät useita kymmeniä vuosia. Netin kautta tuputettava informaation määrä nopeuttaa mun mielestä suunnittelussa huomattavasti sitä sykliä. Esimerkiksi se, että on sellaisia asioita kuin ”Vuoden Pantone-väri”. Se, että katsomme kaikki aika lailla samoja asioita ja inspiroidumme aika lailla samoista asioista, kondensoituu siihen, että ”kaikki tehdään tällä yhdellä fontilla” tai ”kaikki käyttävät tätä kaikessa”. Toisaalta näen, että ”trendit” voivat olla olemassa yhtäaikaisesti, mikä pitää onneksi homman suhteellisen monimuotoisena.

Mikä on ollut mukavin graafisen suunnittelun toimeksianto?

Mulle on aina ihaninta päästä tekemään töitä sellaisten firmojen kanssa, joita on itse fanittanut tai ihaillut. Mä tein kuosisuunnittelua Lontoossa sijaitsevalle Liberty-tavaratalolle, ja se oli ihan unelma-asiakas. Oli ihan randomia, että mä edes sain sen työn. Olin Lontoossa tekemässä promoa mun lastenkirjalle, ja siinä oli pieni väärinkäsitys. Luulin, että kävin AD:n kanssa kirjeenvaihtoa ja yritin kysellä, olisiko mahdollista tehdä näyteikkunakollaboraatiota mun kirjan tiimoilta. Meilailin kuitenkin heidän Head of Art Fabricsin kanssa. Menin tapaamiseen ja hän kysyi, ”Niin eli halusit tehdä meille printtisuunnittelua?” Ja sitten mä olin vain, ”Joo, itse asiassa joo”, ja vetäisin kirjan piiloon kassiin, että ei tämä ollut se, mistä mä tulinkin tänne puhumaan. Aina tulee säännöllisin väliajoin yksi tai kaksi projektia, joista olen, että vau, nyt ollaan isojen asioiden äärellä. Ja sitten kun sitä työtä on kuukauden verran, niin se alun innostus vähän nuupahtaa ja alkaa jo odottamaan, että pääsisi aloittamaan sitä seuraavaa siistiä projektia.

Kerro lyhyesti, mitä mieleesi tulee seuraavista sanoista:

FORBES

On ollut tosi kivaa, miten sillä on saanut näkyvyyttä, mutta se ei ole kuitenkaan se taho, jolta eniten hakisin hyväksyntää. Tuntuu aina hassulta vastata kysymyksiin, että onko tämä muuttanut tosi paljon kaikkea, kun itse on, että hmm, ei oikeastaan. Onhan se tosi kivaa, mutta eipä tämä nyt niin ihmeellistä loppujen lopuksi ole.

VAPAA-AIKA

Liian vähän. Huomaan, että olisi kiva vaikka harrastaa enemmän. Mä yritän pitää huolen, että vapaa-aikaa on tarpeeksi, koska se on mulle edellytys, että pystyn nauttimaan työstä. Mun täytyy tehdä tarpeeksi jotain muita virikkeitä, joista voi sitten hakea inspiraatiota ja tuoda sitä omaan työhön. Olin viime viikonloppuna kukkasidontakurssilla. Oli tosi kivaa tehdä käsin jotain ihan muuta ja se oli mahtavaa.

TYYLI

Tyyli on musta sellainen hauska asia. Vaikka itse teen paljon muodin parissa töitä, en suhtaudu siihen ainakaan kauhean vakavasti. Se on sellainen asia, jolla voi pitää hauskaa ja joka on kiva itseilmaisuuden muoto, mutta ei mikään sellainen, joka veisi multa yöunia.

UNI

Mä näen hirveästi unia. Tämä menee hörhöilyksi, mutta mä epäilen, että on jotain planetaarisia juttuja käynnissä, koska näen aivan levottoman määrän tosi eläviä unia. Muun muassa viime yönä syöksyin lentokoneella sellaiseen jäiseen järveen, se oli tosi ahdistavaa.

DEADLINE

Yritän pitää deadlineista mahdollisimman hyvin kiinni. Yritän pitää sen oman asiakaspalvelun ja muun tosi skarpina ja hoitaa hyvin myös suunnittelupuolen ja asioiden pyörittämispuolen. Määrittelen projektin alkaessa tarkat dedikset ja usein annan asiakkaalle välivaihepäivämääriä, jotka auttavat myös mua oman aikataulun strukturoinnissa. Omien duunien pyörittämisessä haaste on se, että vaikka itse suunnittelisi kuinka hyvin tahansa ja katsoisi dedisten olevan tasaisesti ripoteltu, jotta pystyy keskittymään kunnolla jokaiseen duuniin, niin sitten asiakkaan puolelta asiat välillä venyvät ja työt alkavat pamahdella päällekkäin. Sitten onkin itku puserossa.

PERHE

Tärkeä. Mun perhe on mun aviomies täällä New Yorkissa ja sitten loput mun perheestä on aikalailla ripoteltu ympäri maailmaa. Mulla on vanhemmat Portugalissa, yksi sisko Pariisissa ja toinen sisko Helsingissä. Nomadi kuvaisi varmaan parhaiten myös mun miestä ja mua, kun tänne olemme eksyneet.

MAAILMA

Pieni ja tosi suuri. Kyllä mua välillä ilahduttaa se pienuus ja varsinkin se, että mitä enemmän matkustaa ja mitä enemmän paikoissa käy ja mitä enemmän ihmisiin tutustuu, niin se ihanalla tavalla pienentää maailmaa ja lisää sellaista yhteenkuuluvuutta.

ESIKUVA

Näitä on paljon. Mä ajattelen esikuvina ehkä enemmän sellaisia ihmisiä, joilla on luonteenpiirteitä, joita tosi paljon arvostan. Kuten ihmisiä, jotka eivät ole kauhean itsekkäitä. Mun lähipiirin esikuvia on mun perheenjäsenet ja ystävät, jotka ovat esimerkiksi tosi kärsivällisiä. Eli joilla on sellaisia asioita, joita yrittää itse opetella.

SOSIAALINEN MEDIA

Musta tuntuu, että täällä olen ottanut sosiaalisen median aika vahvasti käyttöön osana omaa työtä, ja pääsääntöisesti sillä voi pitää hauskaa. En mä yritä sillä liikaa vaivata päätäni tai miettiä, mitä voi instagrammata tai twiitata. Tiedostan sen hyödyn, mikä mulle on välillä ollut myös siitä, että pystyn sitä kautta vaikka updeittaamaan. Jos en päivitä omaa nettisivua kauhean usein, niin sitä kautta pystyn ainakin antamaan asiakkaille ja muille tietoa, että olen hengissä.

TOTEEMIELÄIN

Tämä on liian hyvä kysymys, mä haluan vastata tähän hyvin. Nyt ei tule mitään hirveän hyvää, mutta sanon vaan että mun toteemieläin on leijona. Se on rohkea ja pöyhkeätukkainen, mutta sitten mulla on myös mielikuva leijonasta, että se tykkää vaan makoilla auringossa ja ottaa iisisti välillä.

Olisiko sinulla meille graafikoiksi valmistuville mitään syvällisiä ohjeita tai neuvoja?

Ai kauheaa. Mä aina mietin, että ohjeista ei ole mitään iloa, koska ihmiset eivät opi ohjeista mitään, vaan ainoastaan omasta kokemuksesta. Mun mielestä ainoa ohje on se, että yrittää elää ja työskennellä mahdollisimman laaja-alaisesti. Aina sitä luulee, että mä tykkään tuosta ja tykkään tästä, mutta sitä ei oikeastaan ikinä tiedä, ennen kuin kokeilee. Mun mielestä tärkeä asia on pitää mielessä, ettei pitäisi olla vain yhtä asiaa, vaan voi kokeilla ihan kaikkea. Kaiken muun oppii oman kokemuksen kautta, mutta mitään ei opi, jos ei kokeile paljon ja ota riskejä. Toteemieläin on puhunut.